

vydávaneho Mezinárodním úřadem práce v Ženevě, přináší zprávu o navrhované reformě pojišťovacího řízení v Rakousku. V každém správním obvodu (ze zprávy není patrné, jde-li o zemi nebo menší obvod) má býti zřízena zvláštní komise, která má býti výlučně příslušna rozhodovati všechny spory v oboru sociálního pojištění. Administrativně má býti připojena k místně příslušnému správnímu úřadu; členy jejími mají býti jednak soudci z povolání, jednak vyšší úředníci administrativní, jmenovaní na funkční dobu pěti let ministrem sociální péče. Komise má rozhodovati v senátech trojčlenných; z členů vždy aspoň jeden musí býti soudce nebo úředník z povolání. Půjde-li o rozhodování o dávkách, musí býti jeden přisedící z řad zaměstnavatelů a jeden z řad zaměstnanců. Přisedící mají býti vybíráni ze seznamů, které předloží obchodní a průmyslové komory, komory zemědělské a zaměstnanecké nebo ústřední odborové organizace zaměstnanecké. Každý nositel pojištění příslušný k poskytnutí dávky, o níž pojištěnec žádá, musí do určité doby o žádosti rozhodnouti, jinak pojištěnec může se obrátiti se svou žádostí k příslušné komisi, která sama rozhodne. Z rozhodnutí komisí nemá býti přípustno odvolání; rozhodnutí komisí o pojistné povinnosti má býti závazným i pro ty nositele pojištění, jichž se spor bezprostředně netýkal. Ministru sociální péče má zůstatí vyhrazeno právo, aby předložil Nejvyššímu správnímu dvoru taková rozhodnutí komisí, o kterých soudí, že nesouhlasí se zákonem; tento Nejvyšší správní dvůr může býti přizván ministrem sociální péče, aby v zásadních nebo sporných otázkách podal svůj posudek. Ministerstvo sociální péče má rozhodovati event. spory nebo námítky, podané proti volbám do správních orgánů nositelů pojištění a rozhodovati o sporech při zařazení do nebezpečenských tříd v úrazovém pojištění.

Dr. Jindřich.

Několik čísel z hospodářského života poslední doby. Následující řádky chtějí podati stručný nástin situace z určitých hledisk tak, jak se jeví na základě čísel v poslední době zjištěných. Jsou tedy pouze informací podávající číselný přehled o některých hospodářských událostech a otázkách a jsou psány tak, aby v příštích číslech časopisu mohla býti připojena pokračování. Proto vyhýbají se všem praktickým závěrům a teoretickým úvahám. — Data čerpána jsou z Cenových zpráv a Předběžných zpráv Stát. úřadu statistického, jakož i ze Zpráv Národní banky čs. Použito je vždy dat nejnověji publikovaných, u nichž doba, pro kterou platí, není bohužel jednotná (některé údaje jsou z října, jiné ze září a další dokonce ze srpna).

Pohyb cen. Pohyb cen je charakterisován jednak životními náklady, jednak cenami maloobchodními a velkoobchodními, jakož i indexem citlivých cen. — **Životní náklady** jsou vyjádřeny nejvýše užitelněji jejich indexem. U nás zkoumány jsou životní náklady pouze v Praze, a to u 5členné rodiny dělnické a 4členné rodiny úřednické. Index těchto nákladů (které tvoří výdajové skupiny: I. výživa, II. topivo, svítivo a prostředky k čištění, III. byt, IV. prádlo, obuv, V. různé potřeby), vypočítaný Stát. úřadem statistickým podle nového stálého schematu ke střednímu týdnu toho kterého měsíce se zřetelem k cenám předválečným (červenec 1914 rovná se 100), projevuje v posledních měsících tendenci stoupající. Tak stoupl úhrnný index životních nákladů u 5členné rodiny dělnické, bydlící v bytě se zákonnou ochranou nájemníků, v měsíci říjnu t. r., na 97.0 z 95.8 v měsíci září; v srpnu činil 94.6. U téže rodiny bydlící v bytě bez ochrany činil v říjnu t. r. 109.9, v září 108.7 a v srpnu 107.5. Vážený průměr (jehož základ tvoří poměr mezi životními náklady rodin bydlících v bytě se zákonnou ochranou a mezi životními náklady rodin v bytě bez této ochrany) stoupl v říjnu na 102.7 ze 101.6 v září a ze 100.3 v srpnu. Podobně i u 4členné rodiny úřednické index poslední měsíce stoupá. Tak činil u rodiny bydlící v bytě s ochranou nájemníků 92.8 v říjnu t. r., v září pak 91.9, v srpnu 90.4; u rodiny v bytě bez ochrany v říj-

nu t. r. 107, v září 106, v srpnu 104.8; jeho vážený průměr u 4členné rodiny úřednické v říjnu t. r. 99, v září 98 a v srpnu 96.8. Příčinou tohoto vzestupu je zdražení některých životních potřeb v Praze. Tak podražily hlavně ceny hovězího a vepřového masa — poslední podražilo již i mezi měsíci srpnem a září (nyní asi o 15%), ceny telecího masa stouply nyní dokonce asi o 20%. Uzené maso, jehož cena stoupá již po dva měsíce, podražilo opět, a to o 5%. Stejně tak je patrný vzestup cen u salámu a vepřového sádla. Máslo, které minule zdražilo o 20%, zlevnilo tentokrát o 8%. Zlevnění možno pozorovati také — podobně jako již v měsíci minulém — u určitých druhů zelenin a ovoce a u některých druhů obuvi.

Malooobchodní ceny v celé republice se rovněž zvýšily. Možno tedy říci, že se ceny — a stejně asi i výše životních nákladů — vyvíjely na území republiky podobně jako v Praze. Lze tak usuzovati z váženého indexu potravinového pro průměr celé republiky, jehož výše projevuje rovněž tendenci vzestupnou. Index tento (podle nového schématu vážení) činil ve středním týdnu října t. r. 105.8, ve stejné době v září 104.6 a v srpnu 104.4. Stoupl tedy v říjnu oproti měsíci září o 1.14%, oproti srpnu o 1.34%. V jednotlivých zemích a velkých městech (u těchto průběhem celého měsíce) je vážený index potravinový v říjnu u srovnání s předešlými měsíci (čísla v závorce: první za září, druhé za srpen): Čechy 106.3 (105.2; 104.5), Morava a Slezsko 103.1 (102.3; 102.0), Slovensko 108.9 (107.6; 107.6), Podkarpatská Rus 119.1 (117.3; 117.5), Praha 101.8 (100.1; 95.9), Brno 100.1 (97.5; 97.8), Bratislava 114.4 (111.9; 113.5), Plzeň 90.8 (96.5; 98.2) a Liberec 103.5 (101.8; 100.3). Projevuje tedy index v jednotlivých zemích tentokrát vesměs vzestup, a to i tam, kde mezi měsíci srpnem a zářím byl patrný pokles (Podkarpatská Rus); stejně tak je oproti indexu za měsíc září t. r. patrné v říjnu zvýšení ve všech velkých městech s výjimkou Plzně, kde index projevuje tendenci sestupnou. Příčinou tohoto skoro všeobecného vzestupu váženého indexu potravinového je dosti silné podražení určitých potravin, jichž ceny stoupají souhlasně s Prahou. Jsou to hlavně všechny druhy masa (hlavně vepřového, které již v září podražilo o 5.6%) a masných výrobků a sádla (podražují o 20% až 60%). Máslo, které minule zdražilo o 5.3%, tentokrát opět zlevnilo o 3.5%. Sestupná tendence v ceně určitých druhů zelenin a ovoce byla, stejně jako v minulém měsíci, zjištěna i v říjnu.

Velkoobchodní ceny v ČSR jako celku zachyceny jsou opět indexem, a to k prvnímu dni každého měsíce v nynější zlaté měně. (Základem výpočtů cenových indexů ve zlatě je poměr zlatého obsahu koruny československé k bývalé zlaté koruně rakousko-uherské. Tento poměr je 100:664.) Úhrnný index velkoobch. cen klesl k 1. říjnu t. r. na 99.5 ze 100.1 v září; oproti srpnu, kdy činil 97.9, je však stále ještě vyšší. V říjnu roku 1931 obnášel 104.6, byl tedy oproti letošnímu roku o 5.12% vyšší. Ze složek úhrnného indexu velkoobch. cen vykazuje index potravin, poživatin a píce mírný vzestup z 95.6 v září t. r. na 95.9 v říjnu (v srpnu činil 94.7; v říjnu loňského roku 99.4), kdežto index průmyslových látek a výrobků poklesl ze 105.0 v září t. r. na 103.5 v říjnu (v srpnu 101.3; v říjnu roku minulého 110.3). Pokud se týče poměru zboží dováženého ke zboží domácímu, možno říci, že zmíněný již pokles indexu úhrnného je způsoben poklesem indexu zboží dováženého (z 91.5 v září t. r. na 89.5 v říjnu), kdežto index zboží domácího zůstává po oba popisované měsíce beze změny.

Index citlivých cen má za účel sledovati vývoj hospodářské konjunktury na podkladě cen surovin a polotovarů užívaných ve výrobě čtyř našich nejdůležitějších průmyslových odvětví, kterými jsou: průmysl kovy zpracující, průmysl textilní, průmysl kožařský a průmysl dřevařský. Při tom byly vybrány ty suroviny a polotovary, jež podle zkušenosti zvláště citelně reagují na hospodářský vývoj při-

slušných odvětví. Potraviny a požívatiny nebyly přes svoji velikou reagibilitu do indexu pojaty, poněvadž jejich cenové pohyby, dané převážně přírodními podmínkami, často nejdou současně s vývojem průmyslovým. Indexy citlivých cen jsou vypočítávány počínaje dnem 1. září 1927 podle cen platných ve čtvrtek každého týdne. Úhrnný index citlivých cen, činící 15. září t. r. 58.1, vykazuje během dvou následujících týdnů vzestup a činí dne 29. září 58.8. Toto zvýšení úhrnného indexu bylo způsobeno zvýšením indexu ve skupině kovů, ale v příštím týdnu oslabení ve skupině bavlněné příze projevuje se ke dni 6. října poklesem úhrnného indexu na 58.5. Ke 13. říjnu zůstává tento úhrnný index citlivých cen na stejné výši.

Poměry pracovní zobrazeny jsou několika čísly, udávajícími stav trhu práce a počet stávek a výluk za poslední dobu, jakož i údaje o práci přes čas. **Nezaměstnanost.** Málo utěšený stav hospodář. poměrů projevuje se proti roku loňskému zvýšenou nezaměstnaností ve všech skoro oborech podnikatelských a ve všech zemích. V září tohoto roku činil počet nezaměstnaných uchazečů o místo (spolu s uční) v ČSR jako celku 479.912 osob (prozatímní údaj), což je o 18.960 osob více než v srpnu, kdy počet nezaměstnaných činil 460.952 osoby. Tento vzestup počtu nezaměstnaných o 3.24% způsoben byl sezonními příčinami, jako jsou: nižší potřeba pracovních sil v zemědělství, pokles práce na stavbách a sezonní omezování práce v oborech dodávajících stavebnímu průmyslu materiál. Převaha sezonních příčin tohoto vzrůstu je také zřejma z okolnosti, že nezaměstnaných přibýlo dle podrobných statistik daleko více v okresech neprůmyslových než v průmyslových střediscích. Vzhledem k počtu nezaměstnaných v září minulého roku, který činil 228.357 osob, je letos v téže době v republice nezaměstnaných o 251.555 více. Je to přírůstek více než 100%. Přírůstek mezi měsíci srpnem a září roku loňského činil 13.317. Je tedy absolutně o 5643 osoby menší, relativně však vzhledem k letošnímu vyššímu úhrnu nezaměstnaných je větší, než přírůstek nezaměstnaných za stejnou dobu roku letošního. Podle jednotlivých oborů podnikatelských je nejvíce nezaměstnaných (definitivní data za srpen 1932, v závorce data za srpen 1931) u nádeníků — 79.140 (32.307); v průmyslu textilním — 78.029 (36.412), u skupiny „různá výrobní odvětví“ — 52.149 (27.511), u zpracování kovů — 39.476 (22.060), v živnostech stavebních — 26.629 (14.432), v průmyslu sklářském — 26.611 (11.421), v zemědělství a lesnictví — 20.815 (9.450), v hornictví 19.590 (3.927) atd. Z těchto čísel vidíme, že i v jednotlivých oborech podnikatelských vždy proti stejnému měsíci roku 1931 přibýlo v srpnu t. r. zhruba více, než jednou tolik nezaměstnaných. Příznivou výjimku z těchto vyjmenovaných podnikatelských oborů nejvíce nezaměstnaností stížených tvoří obor zpracování kovů a obor živností stavebních, kde přírůstek proti stejnému měsíci roku minulého není cele stoprocentní. Nepoměrným vzrůstem počtu nezaměstnaných všakaráží hornictví, kde počet osob bez zaměstnání vzrostl proti roku loňskému skoro pětkrát. Skutečnost tato jistě souvisí s poklesem těžby kamenného uhlí, jehož bylo v srpnu r. 1931 vytěženo 1.057.230 tun, letos za stejnou dobu však jen 870.353 tuny. Počet nezaměstnaných uchazečů o práci (bez učňů) byl absolutně největší na západě republiky a klesal tím více, čím se jednalo o zemi východněji ležící. Činil v srpnu t. r. (v závorce v srpnu roku 1931) v zemi České 284.760 osob (154.688), v zemi Moravskoslezské 126.108 osob (48.977), na Slovensku 47.603 osoby (9.908) a na Podkarpatské Rusi 1389 osob (272). Relativní vzrůst počtu nezaměstnaných mezi srpnem r. 1931 a srpnem r. 1932 podle zeměpisného položení jednotlivých zemí je však v poměru opačném. Je největší na východě a klesá postupně v zemích na západě. V Čechách činil přírůstek 84.1%, na Mor. a ve Slezsku 157.5%, na Slov. 350.2% a na Podkarp. Rusi 410.7%. Na 1000 nezaměstnaných osob připadalo v srpnu r. 1932 137.0 nezaměstnaných, v srpnu roku loňského